ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*

THE DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE LOPBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

อารีรัตน์ บุญนาดี[1], ทวีศักดิ์ แก้วอาษา[2] และ พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย[3]

Areerat Boonnadee[1], Thaweesak Kaew-asa[2] and Phrommin Srimuenwai[3]

[1-3]วิทยาลัยนครราชสีมา

[1-3]Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: 6704030302155@nmc.ac.th

วันที่รับบทความ : 5 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 11 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 13 มิถุนายน 2569

Received 5 June 2026; Revised 11 June 2026; Accepted 13 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,352 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC)

Citation:

*อารีรัตน์ บุญนาดี, ทวีศักดิ์ แก้วอาษา และ พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย. (2569). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1710-1729.

Areerat Boonnadee, Thaweesak Kaew-asa and Phrommin Srimuenwai. (2026). The Digital Leadership Of School Administrators Under The Lopburi Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1710-1729.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

เท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.21, S.D. = 0.17) 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F = 4.16, p = .017) 3) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล และควรส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรม การจัดระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, แนวทางการส่งเสริม

Abstract

The objectives of this research were to: 1) investigate the digital leadership of school administrators; 2) compare the digital leadership of school administrators based on position, educational level, and work experience; and 3) examine guidelines for promoting the digital leadership of school administrators under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2. This study employed a mixed-methods research design. The population consisted of 1,352 school administrators and teachers in basic education institutions under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2 during the 2025 academic year. The sample included 297 school administrators and teachers, determined using the Krejcie and Morgan table and selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with a content validity index (IOC) of 0.97 and a reliability coefficient of 0.85. Data were

analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (F-test).

The findings revealed that: 1) the overall digital leadership of school administrators was at a high level (M = 4.21, SD = 0.17); 2) the comparison of digital leadership classified by position and educational level showed no significant differences overall, whereas the comparison based on work experience revealed statistically significant differences at the .05 level (F = 4.16, p = .017); and 3) the guidelines for promoting digital leadership should emphasize the development of competencies in utilizing digital technologies to support collaboration, communication, and systematic management, together with strengthening digital vision. Continuous professional development should also be encouraged through training programs, mentoring systems, and knowledge-sharing activities among administrators with different levels of experience.

Keywords: Digital Leadership, School Administrators, Promotion Guidelines

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาการศึกษา, 2565) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) จึงเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม

ดิจิทัลในการบริหารจัดการ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์, 2564)

ภาครัฐได้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชัดเจน แต่ยังคงพบปัญหาและข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษา ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของอุปกรณ์ดิจิทัลและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (มลฤดี เพ็งสง่า, 2566; ชนากานต์ จันทร์สอน, 2566) สอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger (2011) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อให้สามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนองค์กรให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบทและบางแห่งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งยังคงเผชิญข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งด้านการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ความพร้อมของอุปกรณ์ดิจิทัล และทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ยังขาดความต่อเนื่องและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจส่งผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและการขับเคลื่อนสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาระดับ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดแนวทางพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาในการวางแผนและพัฒนาการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถของผู้บริหารในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และ

การพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี สามารถส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักคุณธรรม จริยธรรม และการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นทั้งความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ และการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง (Sheninger, 2019; Kane et al., 2017; สุกัญญา แช่มช้อย, 2560) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง สร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อกำหนดทิศทาง พัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับบริบทการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology Vision) ความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับการพัฒนาสถานศึกษา รวมถึงการมองเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อสนับสนุนการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้ และการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและทันสมัย

3) ด้านการพัฒนานวัตกรรม (Innovation Development) ความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรม และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษา

4) ด้านการทำงานร่วมกัน (Collaboration) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนางานร่วมกัน

5) ด้านการสื่อสาร (Communication) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนานวัตกรรม การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการส่งเสริมในประเด็นที่ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,352 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 คือ ผู้บริหาร ครู

ชำนาญการพิเศษที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ที่มีประสบการณ์ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาแบบสอบถาม โดยสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert, 1932) และแนวทางการสร้างแบบสอบถามของบุญชม ศรีสะอาด (2560) จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.97 แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สำหรับศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 15–20 นาที ต่อคน พร้อมจดบันทึกและบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประกอบด้วย การหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างตามตำแหน่งและระดับการศึกษาโดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples และการเปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญ และสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.06	0.35	มาก	4
2	ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.06	0.37	มาก	5
3	ด้านการพัฒนานวัตกรรม	4.20	0.40	มาก	3
4	ด้านการทำงานร่วมกัน	4.38	0.42	มาก	1
5	ด้านการสื่อสาร	4.34	0.44	มาก	2
	ภาพรวม	**4.21**	**0.17**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 แสดงว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานร่วมกัน รองลงมาคือ ด้านการสื่อสาร ด้านการพัฒนานวัตกรรม ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.05	0.35	4.07	0.36	- 0.35	0.73
2	ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	0.37	4.02	0.37	2.41	0.02
3	ด้านการพัฒนานวัตกรรม	4.19	0.40	4.21	0.40	- 0.47	0.64
4	ด้านการทำงานร่วมกัน	4.37	0.43	4.38	0.42	- 0.16	0.87
5	ด้านการสื่อสาร	4.31	0.45	4.35	0.43	- 0.60	0.55
	ภาพรวม	**4.21**	**0.19**	**4.20**	**0.17**	**0.28**	**0.78**

*p ≤ .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (t = 0.28, p = 0.78) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.41, p = 0.02) ส่วนด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนานวัตกรรม ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.08	0.36	4.04	0.36	0.84	0.40
2	ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.02	0.36	4.12	0.38	- 2.38	0.02
3	ด้านการพัฒนานวัตกรรม	4.21	0.39	4.19	0.41	0.32	0.75
4	ด้านการทำงานร่วมกัน	4.38	0.41	4.38	0.42	- 0.02	0.98
5	ด้านการสื่อสาร	4.33	0.39	4.35	0.44	- 0.51	0.61
	ภาพรวม	4.20	0.16	4.22	0.19	- 0.79	0.43

*p ≤ .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (t = -0.79, p = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -2.38, p = 0.02) ส่วนด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนานวัตกรรม ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.25	1.95	0.14
	ภายในกลุ่ม	36.80	294	0.13	-	
	รวม	37.29	296	-	-	
ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.05	0.39	0.68
	ภายในกลุ่ม	40.38	294	0.14	-	-
	รวม	40.49	296	-	-	-
ด้านการพัฒนานวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2	0.13	0.84	0.44
	ภายในกลุ่ม	46.79	294	0.16	-	-
	รวม	47.05	296	-	-	-
ด้านการทำงานร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	1.64	2	0.82	4.81*	0.009
	ภายในกลุ่ม	50.19	294	0.17	-	-
	รวม	51.84	296	-	-	-
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	1.33	0.27
	ภายในกลุ่ม	56.08	294	0.19	-	-
	รวม	56.58	296	-	-	-
ภาพรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**0.24**	**2**	**0.12**	**4.16***	**0.017**
	ภายในกลุ่ม	**8.62**	**294**	**0.03**	**-**	**-**
	รวม	**8.86**	**296**	**-**	**-**	**-**

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนานวัตกรรม และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการทำงานร่วมกัน ($F = 4.81$, $p = .009$) และโดยภาพรวม ($F = 4.16$, $p = .017$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของสถานศึกษาให้ชัดเจน พร้อมทั้งถ่ายทอดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีทิศทาง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน เช่น การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้ระบบออนไลน์ในการประสานงานการจัดเก็บข้อมูล และการรายงานผลการปฏิบัติงาน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และการบริหารจัดการสถานศึกษา

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน การสื่อสาร และการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ อินทร์ชู (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการใช้เทคโนโลยีในการ

จัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐณิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Turgut et al. (2021) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนการทำงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Hamzah et al. (2021) ที่พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างนวัตกรรม และการยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sheninger (2019) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและยกระดับคุณภาพองค์กรทางการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการกำหนดนโยบาย วางแผน และกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงมีโอกาสเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอน ส่งผลให้มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับที่สูงกว่า ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีโอกาสได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางวิชาการเพิ่มเติม รวมทั้งมีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรมทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลาย ส่งผลให้มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากกว่า ส่วนด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนานวัตกรรม

ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) และกัญญารัตน์ สุขแสน (2563) ที่พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

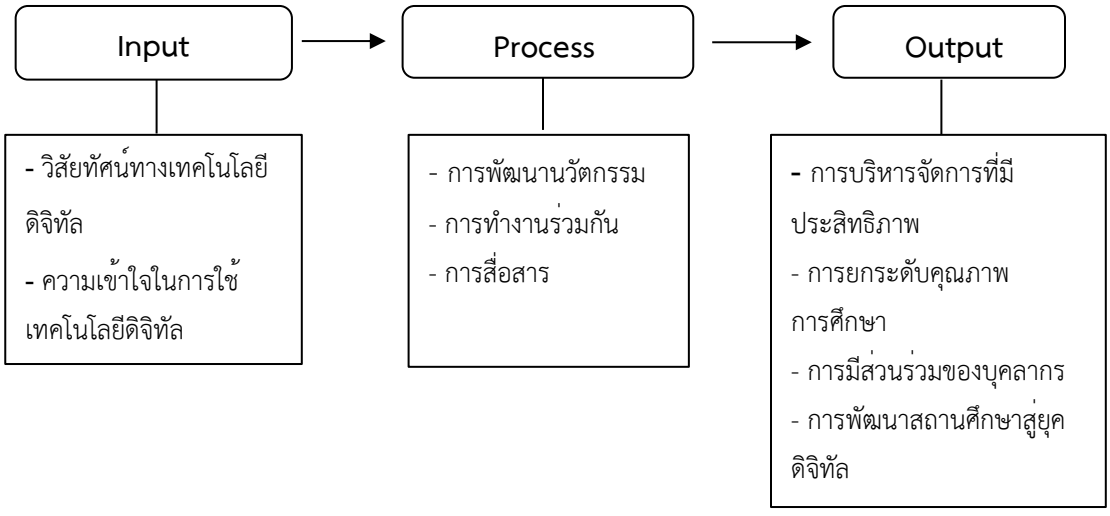
4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและด้านการทำงานร่วมกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ย่อมมีการสั่งสมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการแตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงจะมีโอกาสพัฒนาทักษะจากการปฏิบัติงานจริง การแก้ไขปัญหา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานและการทำงานร่วมกับบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ สุขแสน และประทุมทอง ไตรรัตน์ (2564) ที่พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Raamani and Arumugam (2018) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีและการทำงานร่วมกันในองค์กร ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับ Abbu et al. (2020) ที่ระบุว่า ประสบการณ์ในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์สูงมักมีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ Eberl and Drews (2021) ยังพบว่า ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในองค์กรขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้นำที่มีประสบการณ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรในองค์กร

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการสื่อสาร การประสานงาน และการทำงานร่วมกันภายในองค์กร ควบคู่กับการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sheninger (2019) ที่กล่าวว่า ผู้นำดิจิทัลต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้าง

วัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งสอดคล้องกับ Kane et al. (2017) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ในรูปแบบ “DL-SA Model (Digital Leadership for School Administration Model)” ซึ่งอธิบายการเกิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การพัฒนานวัตกรรม การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การยกระดับคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการพัฒนาสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 DL-SA Model : องค์ความรู้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเกิดจากการบูรณาการวิสัยทัศน์ ความรู้ การพัฒนานวัตกรรม การทำงานร่วมกัน และการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านวิชาการ การบริหารการศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อยกระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างนวัตกรรม การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสื่อสารภายในองค์กร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและยกระดับคุณภาพการศึกษา ขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการพัฒนานวัตกรรม ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำดิจิทัลโดยภาพรวมและด้านการทำงานร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

อย่างต่อเนื่อง **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทการบริหารสถานศึกษา 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร การประสานงาน การทำงานร่วมกัน และการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนระบบพี่เลี้ยงและเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน อันจะช่วยพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำดิจิทัลและการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล 2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานโยบายด้านดิจิทัลทางการศึกษา 2.3 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังสถานศึกษาที่มีบริบทและความพร้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกัน ทั้งภายในและระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการด้านดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กัญญารัตน์ สุขแสน และประทุมทอง ไตรรัตน์. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานในยุคดิจิทัล. วารสารการบริหารการศึกษา, 17(2), 45–58.

กัญญารัตน์ สุขแสน. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชนากานต์ จันทร์สอน. (2566). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 11(42), 45–56.

ณัฏฐณิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการการบริหารการศึกษา, 10(1), 77–91.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

มลฤดี เพ็งสง่า. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14(1), 67–81.

รุจาภรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 8(1), 55-68.

เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 22(2), 112–125.

วรวรรณ อินทร์ชู. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์และการพัฒนา, 14(3), 95-109.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2568). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2568. ลพบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานสภาการศึกษา. (2565). รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาการศึกษา.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Abbu, H. R., Mugge, P., Gudergan, G., & Kwiatkowski, A. (2020). Digital leadership and transformation: A systematic literature review. Journal of Strategy and Management, 13(4), 1-19.

Eberl, J. K., & Drews, P. (2021). Digital leadership - Mountain or molehill? A literature review. Proceedings of the 54th Hawaii International Conference on System Sciences, 5105–5114.

Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. Journal of Educational Administration, 49(2), 125–142.

Hamzah, M. I. M., Juraime, F., & Mansor, A. N. (2021). The role of digital leadership in educational organizations. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 11(9), 1234–1248.

Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N., Kiron, D., & Buckley, N. (2017). Achieving digital maturity: Adapting your company to a changing world. MIT Sloan Management Review and Deloitte University Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. Archives of Psychology, 140, 1–55. Raamani, T., & Arumugam, R. (2018). Technological leadership and technology integration in 21st century classrooms. International Journal of Instruction, 11(4), 123–138.

Sheninger, E. (2019). Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times (2nd ed.). Corwin.

Turgut, H., Tokmak, H. S., & Gökçe, A. T. (2021). Teachers' opinions regarding school administrators' digital leadership competencies during the COVID-19 pandemic. Educational Policy Analysis and Strategic Research, 16(2), 129–149.